

รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ พันธุ์. ผู้ชม. สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2549.
- กาญจนา วงศ์สุวรรณ. ผู้ชม. สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2549.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. สารานุกรมดนตรีและเพลงไทย. กรุงเทพฯ : บีเค.อินเตอร์ ปรีนท์, 2539.
- คเชนทร์ จันทพันธ์. นักดนตรีคณะพรเทพ พรทวิ. สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2549.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. ศิลปะการแสดงของไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2542.
- จำนง สุขสม. ผู้ชม. สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2549.
- ณรงค์ จันทรเรือง. บันเทิงไทยในอดีต. กรุงเทพฯ : บีเค.อินเตอร์ ปรีนท์, 2539.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์. สารานุกรมเพลงไทย. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, ม.ป.ป.
- ธวัช พรทวิ. ผู้แสดงลิเกคณะพรเทพ พรทวิ. สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2549.
- นงนุช ไพรพิบูลยกิจ. ลิเก. กรุงเทพฯ : องค์การคำคุณสุภา, 2542.
- นฤพล พรทวิ. ผู้แสดงลิเกคณะพรเทพ พรทวิ. สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2549.
- บี.เค.พี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด. พระคุณแม่. วีซีดี, 2544.
- บี.เค.พี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด. อาณาภาพแห่งความรัก. วีซีดี, 2547.
- ปกป้อง แฉล้มศักดิ์. ผู้ชม. สัมภาษณ์, 25 กุมภาพันธ์ 2550.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. "ภูมิปัญญาไทยในวิถีชีวิตไทย", รายงานการสัมมนาเรื่อง ภูมิปัญญาไทย
ในภาษาและวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสร้างเสริมเอกลักษณ์ของชาติและ
มหาวิทยาลัยสยาม, 2538.
- ประติษฐ์ อินทนิล. ดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2536.
- ประพนธ์ เรื่องณรงค์ และเสาวลักษณ์ อนันตศานต์. ภูมิปัญญาทางภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา
พานิช, 2545.
- ปราณี สุขโสม. ผู้ชม. สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2549.
- ผอบ โปชะกฤษณะ และสุวรรณีย์ อุดมผล. วรรณกรรมประกอบการเล่นลิเก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี, 2523.
- เผือก ยาดี. ผู้ติดต่อหาลิเกไปแสดง. สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2549.
- พรเทพ พรทวิ. ศิลปินลิเก. สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2549.
- พรเทพ พรทวิ. ศิลปินลิเก. สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2549.
- พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ. ลิเกไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- มนตรี ตราโมท. การละเล่นของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร. 2518.
- มนตรี ตราโมท. ดริยสาส์นของมนตรี ตราโมท. กรุงเทพฯ : ธนาคารกสิกรไทย. 2538.

- มณี เทพาชมภู. พรเทพ พรทวิ บนเวทีชีวิตโลก. สุพรรณบุรี : พีเอโปรดักชั่นเฮ้าส์, 2548.
- เรณู โกศินานนท์. นาฏศิลป์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค
พับลิเคชั่น, 2546.
- โรส วีดีโอ จำกัด. ใครเป็นเจ้าของ. วีซีดี, 2547.
- โรส วีดีโอ จำกัด. น้ำตาเมื่อย. วีซีดี, 2545.
- โรส วีดีโอ จำกัด. ลูกหลงพ่อ. วีซีดี, 2545.
- วันเพ็ญ แยมส์. ผู้แต่งตัวให้พรเทพ พรทวิ. สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2549.
- สมพร แยมส์. ผู้จัดการคณะลิเกพรเทพ พรทวิ. สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2549.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. ปกิณฑการดนตรีและเพลงไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ต้นอ่อนแถมมี จำกัด, 2539.
- สลิลญา ทิพย์มณีธนูบุรณ์. ผู้ชม. สัมภาษณ์, 29 ธันวาคม 2549.
- สุโขทัยธรรมมาราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชา ไทยศึกษา หน่วยที่ 8 – 15. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาราช, 2541.
- สุจริต บัวพิมพ์. มรดกไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2538.
- สุจริต เพียรชอบ. ภูมิปัญญาในภาษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- สุภัค อนุกุล และวัลย์พร นิยมสุจริต. เพลงพื้นบ้านภาคกลางและภาคตะวันตก. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น, 2546.
- สุนนมาลย์ นิมเนติพันธ์. การละครไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.
- สุรพล วิรุฬักษ์. วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325–2477. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สุรพล วิรุฬักษ์. ลิเก. กรุงเทพมหานคร: หอภาพยนตร์, 2522.
- อมรา กล้าเจริญ. วิธีสอนนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.
- อเนก นาวิกมูล. คนเพลงและเพลงพื้นบ้านภาคกลาง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2531.
- อเนก นาวิกมูล. เพลงนอกศตวรรษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เมืองไทย, 2527.
- อัฉริยะ พุดทรัพย์. นักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี. สัมภาษณ์,
เว็บไซต์ www.geocities.com/porntheap/

ภาคผนวก

บทร้องลิเก เรื่อง พระคุณแม่

ฉากที่ 1

(รานิเกลิง)

<p>แสงอาทิตย์ -</p>	<p>เรื่องดวงตรามงกุฏเพชร อยากเป็นองค์นั่งบนอาสน์ ถ้าเป็นกษัตริย์คงมีสุข ตั้งใจแล้วหนอแน่นอน เพราะว่าฝ่ายขวาเขายังมี เป็นโอรสฝ่ายน้อย ว่าอันความหวังผมนี้ยังหวั่นไหว</p>	<p>ผมคิดไว้เสร็จตั้งประสงค์ ต้องเป็นกษัตริย์มีพระแสง ถึงผมจะทุกข์ไม่ท้อ แต่ยังนึกเป็นห่วงหลายแหล่ง เกรงความดีเราจะด้อย แถมยังคอยหัวแข็ง คิดแล้วยังไม่วายระแวง</p>
---------------------	---	---

แสงอาทิตย์วังหน้าของเหมราชนครคิดจะแย่งชิงบัลลังก์โดยมีฟ้าสะท้านทหารคูใจให้คำแนะนำ

ฉาก 2

(รานิเกลิง)

<p>เทพประทาน</p>	<p>ณ แท่นประทับโอโถง องค์จอมราชย์ทรงฤทธิ์</p>	<p>ณ ท้องพระโรงเนาวรัตน์ ทรงใช้ความคิดครวญใคร่</p>
<p>มเหสีฝ่ายขวา</p>	<p>ยอดนารีศรีวัง เสมือนเกือกทองฉลองพระบาท</p>	<p>อยู่เคียงข้างผัวนาถ ด้วยเขาวราชฎ์พิไล</p>
<p>มเหสีฝ่ายซ้าย-</p>	<p>ถึงเป็นรานิฝ่ายซ้าย จะมีตำแหน่งที่ต่ำด้อย</p>	<p>ก็สุขฤทัยไม่น้อย ก็สุขไม่น้อยดวงใจ</p>
<p>โอรส 1 -</p>	<p>โอรสราชกษัตริย์รุ่น ทุกคนมันหมายให้เป็นประมุข</p>	<p>มิเคยเสื่อมสูญความสุข จึงมีความสุขแจ่มใส</p>
<p>โอรส 2-</p>	<p>รักษาหน้าที่เรานี้ไม่ท้อ นาที่สุดท้ายก็หมายกระทำ</p>	<p>มิมีใครก่อกร้ายกล้า หากใครคิดหยามอวดใหญ่</p>
<p>ทหาร -</p>	<p>ทหารหนุ่มภูมิใจนัก อะไรจะเกิดเรารับก่อน ถวายเป็นชีวิตไม่คิดผวา</p>	<p>จะขอพิทักษ์ทูนเทิด มิเคยอวารณ์หวั่นไหว เพื่อองค์ราชาทรงชัย</p>

แสงอาทิตย์ กับฟ้าสะท้อนออกมาทูลขอวังหลวง แต่เทพประทานไม่ยอมยกให้จึงเกิดการต่อสู้
เทพประทานสู้ไม่ได้ มเหสีอุ้มโอรสองค์เล็กหนี ไปพบกับแสงอาทิตย์ไล่ล่าโอรสตกลงกลางทาง

แสงอาทิตย์ -	หมดความพินผูกผูกฝ่ายซ้าย เดี่ยวจะเป็นศพสยบเป็นเถ้า	ขอพี่ไม่ให้โน้มหน้า มาฟังน้องกล่าวจี้
เทพประทาน-	สดับโสดพจนา ไฉนน้องใจโหดคิดโหดร้าย	พระต้องผวาหวั่นไหว มิ่งมั่งหมายย่ำยี
โอรส 1 -	ฟังอาแสงอาทิตย์จิตสะท้อน สะทกสะท้อนอาทำไม่ถูก อาทำไม่ถูกทุกซ์เหลือทน	บอกอาว่าหลานเป็นทุกซ์ อาทำไม่ถูกหน้าพี่ จะตายด้วยมือชลธี

ฉากที่ 3

(รานีเกลิง)

ตาโตน-	ตีแม่เหล่าขาวเมาค่าง แก่งทำหน้ารีนผืนจริต บ่อยครั้งมายเดียร์เมียผมคอยดำ ตามใจเขาเรานั้นไม่เคื่อง ตื่นเข้าขึ้นมาเผลอหน้าออกจากมุ้ง	เดินไม่ตรงทางตรงทิศ เพราะยังไม่หมดฤทธิ์สร้างเหล่า เสียงดังลั่นฟ้าฟุ้งเฟื่อง เมียดำก็เป็นเรื่องของเขา ไอโตนก็มุ้งแต่เมา
ยายทอง-	กระไรกันเลยผัวรัก เหมเฝ้าแต่ตีมสุรา เข้าก็เมาเย็นก็เมา อยากจะหันหน้าเห พี่ตีแม่เหล่าเมาไม่ยอมลุก	พี่ตีเมหนักนักหนา ว่านี่กระไรกันเล่า ไม่สร้างเขาเดินเซ อยากอยู่เพียงตัวเปล่า ๆ ครอบครัวขาดสุขขบเขา

ยายทองบ่นเรื่องตาโตนกินเหล่า แล้วให้ตาโตนไปหางานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว

ตาโตน-	หายอ่อนเพลียเมียให้พร มันไม่ใช่่ง่ายออกไปหางาน เดินปวดประสาทขาดเส้นสาย ทุกคราวทุกครั้งต่างโดนเขาขับ เดินเมาคอเอียงเสียงไอ้ก้อก	ไอโตนสะท้อนสะท้อน งวยงงุ่นง่านหงอยเหงา จะไปของานใครกันเล่าครับ ข้าบอกว่าไม่รับชี้เหล่า เมาแบบนี้ใครเขาอยากจะเอา
--------	--	---

ฉากที่ 4

แสงอาทิตย์ส่องกับมเหสี ลูกตกหล่น ตาโตนเก็บเอาไปเลี้ยง

(รานีเกลิง)

ตาโตน -	อุ้มทารกกลัวตกหล่น ใ้โตนสงสารเด็กนั้นไม่สร้าง ผมคงบ่นปีแน่แล้วพี่ป่า	ถึงเมื่อยฉันจะบ่นเอาบ้าง แล้วก็รีบเยื้องย่างคืนเหี้ย กลับถึงบ้านเมื่อยคงด่าเต็มเปา
---------	--	--

ฉากที่ 5

บ้านตาโตน ยายทองกำลังอุ้มลูกอยู่และบ่นถึงตาโตน ตาโตนกลับมาบอกว่าได้ของมีค่าคือเด็กน้อย ยายทองทูปตีตาโตน ไม่พอใจที่นำเด็กมาเลี้ยง แล้วให้ตาโตนเลี้ยงลูกส่วนตัวเองจะไปหาเงิน ตาโตนตั้งชื่อเด็กที่เก็บมาเลี้ยงว่า ไทย และตั้งชื่อลูกตัวเองว่า บุญทู่

(รานีเกลิง)

ตาโตน-	นั่งปวดอุราน้ำตาแทบริน นมพ้อไม่มีลูกนื้ออย่าหมอง มองเห็นลูกข้าถ้าจะนอกคอก นอนปากงุบงิบหายอแง หันมาดูเจ้าไทยหัวใจสะท้อน เมียผมคอยซ่าเที่ยวดำไล่ คุณะพี่น้องเด็กสองคนนี้ ใครจะดีใครจะด้อยคอยนั่งดู รอไม่นานนักอีกพักหนึ่ง ผู้ชมทนายดูก็รู้ไม่ได้ ไกล่ขอดล้าค้ำชูชมกันนะครับ ถ้าแสดงถูกใจเชิญได้รับจง ลิเกพรเทพทั้งกองทัพ	เมื่อใ้โตนไ้ยีนลูกร้อง เอ้าจะหัดให้เจ้าลองกินเหล่า หมมพ้อเอาเหล่ากรอกเสียบกริบ โตขึ้นแหง ๆ จึงเ่า ใ้โตนสงสารเข้าไล่ กริ่งเกรงลูกชายจะเอา ใครจะรุ่งจะหรีเดี๋ยวกี้รู้ ชีวิตทั้งคู่ของเขา เดี๋ยวกี้รู้ว่าได้ฟังลูกไหน เรื่องอาจวุ่นวายแหงงเว้า พรเทพเขากำกับสอดคดลั้ง แสดงรับรองอย่าให้เล่า ที่มงานระดับสิบดาว
--------	--	---

ฉาก 6

(รานีเกลิง)

อมรเทพ -	อมรเทพองค์จอมประมุข เป็นห่วงราชธิดาซึ่งเป็นสุดที่รัก	พระทัยเริ่มทุกข์เพราะคิดมาก กลัวจะไร้หลักเหนี่ยวรั้ง
มณฑา -	ราชธิดาคณดีเพียบพร้อม มีนามว่าสาวเจ้ามณฑา	บิดาชอบมปรารภ ช่างสุขอุราเสียจ้ง
รุ่งทิพย์ -	ยุพยงองค์หญิง ก็เพราะมีองค์บิดา	ช่างสุขยิ่งจริงหนา ท่านตามใจทุกอย่าง
อมรเทพ -	ไม่มีราชบุตรเป็นรัชทายาท จึงอยากจะให้มณฑากับรุ่งทิพย์ เพราะวัยชราเข้ามารวบรัด	ที่จะสืบสมบัติสมบูรณสิทธิ์ มีคู่ชีวิตมุ่งหวัง พระอยากสละราชบัลลังก์

ราชธิดาเข้าเฝ้าหน้าห้องพระโรงหลวงเจ้าอมรเทพขราภาพไม่มีผู้สืบราชสมบัติจึงอยากให้ลูกสาวทั้งสองมีคู่ แต่มณฑาไม่ต้องการมีคู่ จึงให้น้องเสียดายม้าแก้วอุการ ถ้าชายใดจับได้จะเป็นคู่ เจ้าทวยกับทั้งนำม้าไปประกาศเสียดาย

ฉาก 7

(รานีเกลิง)

ไทย-	ชีวิตเจ้าไทยให้เป็นทุกข์ ชีวิตกลางเดือนใครจะเหมือนเรา คนอื่นไม่แลแม่ก็ไม่รัก หน้าก็ดำเพราะว่าทำแต่งงาน แม่ก็ไม่รักเหลือวแล	ไม่มีความสุขแสนเศร้า มีความปวดร้าวเหลือหลาย เกิดมาลำบากบุกบัน แม่อีกยังเสียด้านดำไล มันทุกข์แท้ ๆ เจ้าไทย
------	--	---

เจ้าไทยนั่งรำพึงถึงตัวเอง แล้วจะไปหาข้าวปลาอาหารมาให้พ่อ แม่ และน้อง

เพลงสองไม้

(ไทย)

เกิดมาจนทนลำบากเพราะยากไร้
 ครอบครัวยุติขาดเงินทอง
 จะนำข้าวปลาอาหารที่จัดไว้
 แม้ลำบากลำบากปานใดเพราะใจเคย

ไม่สบายเลยข้าพหามัวหมอง
 จำต้องทุกข์ทนไม่บ่นเลย
 ให้พ่อแม่และน้องชายจะไม่เอื่อย
 ไม่ละเลยหน้าที่ที่มีมา

ฉาก 8

(รานีเกลิง)

ทุ่ง

กินเหล้าสุขสันผมคนดีอรัน
 ผมชื่อว่าทุ่งน้องของไอ้ไทย
 ไอ้ทุ่งไม่ท้อพ่อชื่อว่าโทน
 ชื่อเสียงกึกก้องใคร ๆ ก็ต้องกราบก้ม
 ไอ้ทุ่งนั้นเก่งแม่นักเลงยอมกลัว
 และชอบมกมัวชอบมัวเมา
 ชื่อเสียงเกริกไกรหัวใจกล้า

ต่างก็รู้กันไกลใกล้
 ใครเห็นต่างก็หน้าหนี
 แม่อีกหนึ่งคนชื่อทอง
 เมื่อเห็นหน้าผมเรียกพี่
 ชอบแต่ความชั่วอัปเภา
 ผมเป็นคนเง่าอย่างนี้
 ชอบดื่ม 35 ดีกรี

ทุ่งกำลังดื่มเหล้า ตาโทนขอเหล้ากิน ยายทองออกมาทุ่งขอเงินซื้อเหล้า พอดีไทยถือล่ำรับกับข้าว
 ออกมา

(รานีเกลิง)

ไทย

ไทยเดินวันหวาดผวา
 ยืนเป็นทุกข์เหมือนดังลูกทาส
 เพราะแม่ของเรานั้นเขาไม่รัก
 ชักผ้าล้างขามแม่ทำซ้ำ
 กับข้าวคาวสตรสแซบ ๆ
 ดูซิเรียงรายท่ามาเต็มล่ำรับ
 มีทั้งคาวทั้งสตรสปลูก

โถดูสิน่าอนาถ
 คินวันวันหวาดผวา
 ไทยทำงานหนักนักหนา
 แมกี้ตีก็ดำแทบดิน
 ไทยนะทำตามแบบฉบับ
 ไทยเตรียมเสริจสรรพพร้อมสิ้น
 ครบหมู่อัตราโปรตีน
 ทุ่งยืนกระส่ายกระสับ
 ต้องเตะเสียให้ดับแค้น
 อย่างอื่นเฮ้ย! ภูไม่กิน

ทุ่ง

หิวเหล้าเหลือสิ้นจนตาลาย
 ภูอยากกินเหล้าไม่ใช่กับข้าวในล่ำรับ
 นอกจากสุรามึงน่าจะรู้

ทุ่งเตะล่ำรับกับข้าวที่ไทยถือมา แมกกลับหัวว่าเดินชุ่มซาม แถมยังตบไทย

(รานีเกลิง)

ทุ่ง	ผู้ยิ่งใหญ่ยุคใหม่แห่งยุคนี้ คนใหม่ล่าสุดมนุษย์เขาสร้าง พ่อแม่แบบนี้มีกันที่ไหน ไม่เสียแรงเลี้ยงพ่อแม่ลิ้ม ชีคอป่เราเอาแบบโบราณ	นี่แหละครับลูกตัวอย่าง เพราะความอยากดังดังคือ แทนคุณลูกได้ด่าตี พ่อย่าม้วยยิ้มยิ้มใส เพราะอยากจะให้ชานบ้านเขาสื่อ
------	---	---

ฉากที่ 9

(รานีเกลิง)

กระถิน -	ชีวิตสดใสในวัยสาว ทุกคนที่เจียดเบียดมาขีด เชื่อว่าความรักมักร้ายเหลือ	ทุกอย่างก้าวมีเกียรติ ฉันไม่เคยคิดรักใคร่ ฉันจึงไม่เชื่อคำชาย
แสงอาทิตย์ -	สวัสดิ์ศรีขอบคุณคนสวย ถามเนื้ออุ่นแม่คุณลูกใคร ถ้าหากไม่รักแล้วพี่จะปล้ำ อยากได้แม่หนูเคียงคู่ชีวิตใกล้ อย่าทำเป็นแซกที่ไม่กินหมู	ขอเดินไปด้วยได้ไหม บอกหน่อยได้ไหมจอมขวัญ จะลูบจะคลำให้หน้าใจ อย่าเอียงอย่าอายน้องนั้น เดี๋ยวจะไม่รู้รสมัน
กระถิน -	มาทำปากเปราะปลิ้นปลอก มาเที่ยวเดินบ่นเหมือนคนบ้า แม้แต่พวกสัตว์ยังปฏิเสธ	เหมือนพวกอยู่นอกศาสนา เพราะฤทธิ์ค้นหาหุนหัน ไม่อยากร่วมเพศสัมพันธ์

แสงอาทิตย์ไล่ปล้ำกระถิน วิ่งมาเจอตาโทน ทุ่งสู้กับแสงอาทิตย์ ม้าแก้วอุปการมาถึง

แสงอาทิตย์ - ยืนเด่นเป็นสง่านี้ม้าคงมาจากจันทร์ มาให้ลิเกภาคอีสานเบิ่งหน่อยฮิ
ไม่มีที่ติด ม้าไม่มีฮิ มีแต่ฮวย

ทุ่ง	รู้สึกแปลกใจเมื่อได้ประจักษ์ ด้วยจิตมุ่งหมายอยากได้ม้า ด้วยใจกล้าอยากได้ม้าแก้ว	เห็นม้าแปลกนักหนักหนา เห็นแล้วชูช่าม้าสวย ถ้าแม่ได้ไปแล้วคงรวย
------	---	--

ทุ่งไล่จับม้า ม้าติดจนวิ่งมาถึงบ้าน เรียกยายทองออกมาเล่าให้ฟัง ทุ่งบอกไทยแกลั้งให้ม้าหนี
แม่จึงให้ไทยตามไปจับม้ามาให้ได้

จากที่ 10

(รานีเกลิง)

ไทย -

ยื่นเคว้งคว่างอยู่กลางป่า
หมดปัญญาป่าหรือก็ใหญ่
จับม้าไม่ได้หัวใจไม่ดี
เฝ้าแต่คิดจิตล้าเค็ญ
โปรดช่วยเมตตากากรุณ
เมตตาลูกสักที่ช่วยชี้ช่องทาง
สิบนิ้วกราบกำพนมกร

มองไม่เห็นม้าหมองไหม้
ม้าอยู่ที่ไหนกันเล่าหนา
เย็นนี้คงโดนแม่ตีเนื้อเดิน
นึกถึงผู้เป็นเจ้าของ
แม้ว่าไทยมีบุญอยู่บ้าง
ไทยคงมีหวังเหมือนว่า
ลูกขอไหว้วอนเทวา

ขับเสภา

(ไทย)

สายตามาประสบพบมิ่งม้า
จะเป็นม้าของใครในดงดาน
พรางชักกริขิตเที่ยงขอเสี่ยงสัตย์
จะนำไปล่อหน้าอาชาไนย

ดูกายาเรือเหลืองดูเรือฉาน
เชือกอานไม่มีติดกาย
หมายจะตัดต้นหญ้าตั้งใจหมาย
หวังจะได้จับม้ามาคู่เคียง

(รานีเกลิง)

ทุ่ง-

หัวใจผมเดือดสุดจะดับ
ให้แปลกอุราจับมาอย่างไร
ที่ตัวม้าแก้วเห็นแล้วประหลาด
เขาเขียนข้อความตามเงื่อนไข
ใครจับม้าได้คงดั่งกระเดื่อง
เราต้องรีบเคลียร์ไม่ให้เสียที่เขา
ร้องบอกพี่ชายน้องไม่ได้อิจฉา
หากน้องขี่เล่นไม่เป็นอะไร

นี่ที่เราจับมาได้
ผมเย็นหายใจไม่โล่ง
เอ๊ะนี่กระดาชะอะไร
เป็นข้อปราศรัยประสงค์
จะได้ครองเมืองพร้อมเมีย
แล้วจะหลอกพี่เราให้หลง
น้องขอขี่ม้าได้ไหม
ถ้าเจ้าพูดตั้งใจเจาะจง
แล้วจะมีกันใหม่ปัญหา
พูดแล้วอุราไม่โล่ง
เฮ้ย! อย่างนั้นตัวกูจะโกง

ไทย -

ทุ่ง -

ไทย -

ทุ่ง -

พี่คงจะหวงหากน้องไม่คืนม้าให้
เขาเรียกว่าโกงน้องคงไม่กล้า
มึงว่ากูโกงหรือถือว่าลบลहु

ฉกที่ 11

ท่งจูงม้า แต่ถูกม้าถีบ ทหารมาพบ จึงพาเข้าเมืองไปเฝ้าพระราช

ฉกที่ 12

กษัตริย์อมรเทพรอคอยการกลับมาของม้าแก้วอุปการ ทหารนำท่งเข้าเฝ้า เจ้าสั่งให้ปลุกโรงราชพิธี
อีก 7 วันจะจัดพิธีอภิเษกสมรส

(รานีเกลิง)

รุ่งทิพย์ -	เชื่อว่าสำเนียงส่อภาษา มองชายคนนี้อย่างวุ่น	ดูกรियाส่อสกุล เราแทบหมดทุนศรัทธา
ท่ง-	รักกับพี่เท่าเกิดรุ่งทิพย์ จะขอเป็นคู่อยู่เคียงข้าง อีกเจ็ดวันอย่าหวั่นไหว	จะขอกระซิบบอกสิ่ง รักน้องนางสมปรารถนา แล้วเราคงได้วิവാห

ฉกที่ 13

ไทยกับแม่ตามหาท่ง หิวกะปิปลา ร้ามาฝาก แม่ให้ไทยรออยู่ก่อน แล้วแม่เข้าไปคนเดียว
ยายทองเข้ามาหาท่ง แต่ท่งรังเกียจ ไล่ออกไป

(รานีเกลิง)

ท่ง -	ซ้ำอื่บ้านนอกบอกเบื้อชี้หน้า ประเดี๋ยวจะโดนอีกคนเหลือเดน กูลูกเทวดาฟ้าดิน อีปากชั่วร้ายกูไม่ใช่ลูกรัก ออกไปให้ไกลแล้วจำไว้อีแก่	มึงอย่าเข้ามากูเหม็น ก่อนพระฉันเพลเป็นผี มึงมันมาห่มนูกูมาก ออกจากตำหนักเดี๋ยวนี คนอย่างกูนั้นแม่ไม่มี
-------	---	--

ฉากที่ 14

รุ่งทิพย์ออกมาเที่ยวนอกเมือง แล้วได้พบกับไทย

(เพลงมะลิซ้อน)

ไทย-	นี่สาวที่ไหนกันเล่าหนามาถึงนี่	ตัวเรานี้ตกตะลึงฟังพบสาว
รุ่งทิพย์-	นี่ใครกันมาได้พบประสบเขา	แปลกใจเราน่าดูเจ้าชู้เอย
ไทย-	ทำท่าที่คั่นเคยเลยเข้าเคียง	เห็นนางไม่เลียงแล้วเริ่มรักปักใจเรา
รุ่งทิพย์-	ไม่รู้เลยว่าเขานั้นเป็นใคร	ช่างถูกใจหญิงนี้รุ่งทิพย์เจ้า
ไทย-	เชิงชายเจ้าชู้เข้าคู่เคียง	นางก็บ้ายเบียงเจ้าเคียงอาย
	ได้ทำได้ที่แล้วพี่ชาย	ปากว่ามือไวหมายจูบนาง

ไทยเล่าความจริงให้รุ่งทิพย์ฟังว่าเขาเป็นคนจับมาได้ รุ่งทิพย์ทราบความจริงจากไทย จึงนำความไปบอกพ่อ

ฉากที่ 15

ไทยกับแม่มาถึง พบกับหุ้ง

(รานีเกลิง)

ไทย-	น้อยหรือไอ้หุ้งมึงทำไมถูก	มึงช่างเป็นลูกเลวร้าย
	แม่มาหาของก็หอบมาให้	มึงไม่เอาใจใส่แยแแส
	อันพระคุณแม่นั้น	คุณค่าอนันต์เหลือจะคณา
	ใหญ่กว่าผืนน้ำแผ่นดินฟ้า	มึงนั้นควรคณาเกินเสียให้แน่
	อีตอนเล็ก ๆ อ้าปากร้อง	แม่สิกลับต้องพัดไกว
	แม่เอาผ้าคอยหอมแถมเอานมป้อนให้	แม่นั้นคอยปัดไรดูแล
	ยามมึงถ่ายแต่ละที่เป็นสีเทา	แม่แกนั่งเปิบข้าวอยู่ในครัว
	ยังลุกมาล้างก้นทนเกลือกกั้ว	มึงควรตรองเสียให้ทั่วท้องแท้
	ไฉน่องอะไรหัวใจมึงหยาบ	ไม่เคยอายบาปคิดสร้างบุญ
	มีแม่เพียงคนใดมึงเนรคุณ	มึงมันสกุลแท้ ๆ
	มึงกล้าทำแม่แยเสียยิ่งกว่าหมา	เลียงมาแล้วยังกล้ารังแก

ทู่ -	นี่มึงพูดอะไรมันไม่ตลก โถ! ไล่ชาติไพร่รับไปให้พ้น เดี๋ยวมึงจะรันทศนี้โอรสบุญทู่	อย่าเสือกมายกขยาย ฟังอนุสนธิ์อย่ามาแสร้ง มึงอย่าเสือกมายุ่งต่อแยะ
-------	---	---

ไทยกับทู่สู้กัน บุญทู่แพ้ ไทยจะฆ่า เจ้าอมรเทพออกมา ทู่ฟ้องเจ้า เจ้าสั่งจับตัวไทยไปตัดหัว
ทองคำทู่ให้สำนักตัว แล้วตบหน้า

ฉากที่ 16

(รานีเกลิง)

ไทย-	มือเข็ดน้ำตามองหาแม่ เอาไว้พบกันในชาติหน้า หากลูกสิ้นใจไปไม่ฟื้น	สุดตาแลลูกขอลา มีวาสนาพบใหม่ ใครช่วยหาฟื้นสุ่มไฟ
------	--	--

ยายทองออกมาห้ามจึงโดนดาบ ทั้งสองคร่ำครวญ เจ้าอมรเทพออกมา รุ่งทิพย์ออกมา ตามความจริง
ทู่ยอมรับ เจ้าสั่งห้าทู่ไปประหาร ทู่ฆ่าตัวตายเอง

ทู่-	อยากถล่ำทำชั่วร้าย ถึงแม้ตัวบุญทู่จะตาย ถ้าล้างความชั่วที่ขาวใจ	ก็ต้องชดใช้ความชั่ว ยอมร่างทลายถล่ม แล้วจะเชือดคอไซวีให้ชม
------	---	--

จบเรื่อง

อาณาจักรแห่งความรัก

ฉากที่ 1

สุรรามสิงห์ - ณ ราชฐานนครถ้ำ ยังมีผู้นำเนียบหนึ่ง
 ฉายาเจ้าศึกสุรรามสิงห์ กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ผยอง
 รามสูร - คอยฟังวาทะสุรรามสิงห์ จะทำทุกสิ่งตามสั่ง
 พระองค์เอ๋ยชานต้องผ่านทุกครั้ง ช่วยสรรค์สร้างสอดส่อง
 หมั่นเสื่อ - สุรรามสิงห์ท่านเลี้ยงเสื่อ เลี้ยงไว้ให้เหนื่อมนุษย์
 ผมเฝ้าศึกษาพร้อมพิสูจน์ ทุกคนยอมหยุดยกย่อง
 ตอนนี้รักสาวไปเสียที่สุด หัวใจเป็นจุดถูกจี้
 ใจแล่นถลาไปหาผกาวัลี อยากมอบใจนี้ให้น้อง
 แม่คมแพรวพราวดังเพชร ช่างสวยสะเด็ดน่าดู
 ทหารเคยเห็นพูดเข้าหู อยากได้แม่หนูร่วมห้อง
 อยากบุกข้ามกำแพงไปแย่งเอาเพชร มาไว้ในเขตครอบครอง

ไปแผ่นดินเจ้ากฤษฏา เพื่อแย่งชิงผกาวัลี ล่อให้นักรบออกมา แล้วจะบุกเข้าไปจุดนำตัวผกาวัลีมา

เพลง.....

สังหารเคลื่อนพลด้วยทันใด กูจะไปชิงนางกลับยังเมือง

ฉากที่ 2

เจ้าวกฤษฏา - ณ ท้องพระโรงหรรษา องค์กฤษฏาทรงสดับ
 ความทุกข์ปวงราษฎรเราขอรับ พระคอยปรับเปลี่ยน
 มเหสี - เราคอยสร้างก่อสาน เราเติมความหวานยามว่าง
 เหมือนคู่สมคู่สร้าง ไม่ทำกระด้างกระเดื่อง
 ผกาวัลี - บิดาอบรมผกาวัลี มารดาก็มีส่วนมาก
 ท่านคอยดูแลจับหลัก ท่านสอนหนักต่อเนือง
 - ธิดาวิไลยังวัยรุ่น ไม่เคยเสื่อมสูญมีศักดิ์
 ถนอมเนื่อवलสงวนไว้นัก ไม่เคยฟุ่มฟักฝันเฟื่อง

- พุดเน้นหนักรักวินัย ไม่ชอบให้ใครดูแคลน
 ผู้ใจซื่อหนักแน่น ไม่เคยโลดแล่นมากเรื่อง
 -ผู้รักชาติหลวงชาญ อยู่ถวายนเหมือนเงา
 ทั้งกายและใจถวายเจ้า รู้เขารู้เราครบเครื่อง
 ดีทุกช่วงหลวงชาญ เป็นเหมือนปิดม่านปิดเมือง

เจ้าวกฤษฎาได้รับสารของสุรรามสิงห์ขอฝากวลีแต่งงาน ไม่ยอมยกให้ สิ้งทหารยกทัพปะทะ
 สุรรามสิงห์

ฉากที่ 3

กองทัพปะทะกัน

กฤษฎา - ท่านยกกองทัพมากระทบ ยังไม่หยุดดลกล้าเรีบ
 ระวังจะตายหัวใจเดิบ ให้เจ้าเขียบต่อฐาน
 หลวงชาญ - ฟังเอ๋ยข้ารามสิงห์ เมื่อเจอคนจริงปวดใจ
 จะสู้ตรงนี้ไม่หนีไปไหน ใครหนอจะหน่ายฟังเกิดนั้น
 สุรรามสิงห์ - เอ๊ย กฤษฎา ขอทำดวล วันนี้ขอชวนท้าชน
 นี้เจ้าจะล่าหรือว่าข้าจะหล่น ใครจะพ่ายพลวิ่งปล่าน
 พวกเบาปัญญาันั้นหลอกไม่ยาก เดียวกูจะวางหมากล่อมัน
 รามสิงห์พาพวกถอยทัพอย่างมีเลศนัย กฤษฎาให้ยกทัพกลับเมือง

ฉากที่ 4

ผกาวลีปรึกษากับแม่ สุรรามสิงห์เข้ามา
 สุรรามสิงห์ - มองเห็นผกาวลีเลศวิไล โฉมของเจ้าถูกใจรามสิงห์
 แม่ดูสวยสมส่วนไปทุกสิ่ง เอ๊ยทหารจุดองค์หญิงผกาวลี

ฉากที่ 5

สุรียา - ฝีมือเราแกร่งแต่ถ้ำแข่งกัน คงสู้ไพรวัลย์ไม่ได้
 ผมไม่ยอมยกแฉแค่พอใช้ แต่เพื่อนเราได้ดีเด่น
 เราเรียนแล้วยังห่างกันลิบ เทียบไม่ถึงลิบเปอร์เซ็นต์
 ไพรวัลย์ - ฟังสุรียาเพื่อนมันยอ หรือเพื่อนแกลั้งล้อหลอกหลอน

อยากทำอะไรอย่าใจร้อน เดินตามก่อนตามเส้น
 พุดถึงเมืองไทยของเราท่าน วันดีหลายวันนะจำไว้
 เขาเรียกวันหยุดที่เป็นจุดใหญ่ ขอยกมาให้มองเห็น
 วันเข้าพรรษาออกพรรษา วันแม่ผ่านมาหมาด ๆ
 วันพ่อของเรามหาราช ลูกไทยทั้งชาติรู้เช่น
 วันไหนก็เด่นผมเน้นว่าดี ทุกวันนั้นมีความหมาย
 วันที่แจ่มกระจ่างข้าฝงใจ ผมยังอาลัยซ่อนเร้น
 ขอบวันสงกรานต์เต็มแก่ แต่ก็ยังแพ้วันเพ็ญ

พ่อสุรียาเป็นข้าราชการ กลับมาหาลูกชายที่วัด บอกเจ้ากฤษฏาต้องการคนไปเป็นทหาร ไพรวลัยให้สุรียาไป
 ก่อนแล้วตนเองจะตามไป ไปไพรวลัยมีคนรักชื่อวันเพ็ญ ลูกสาวกำนันจึง แต่กำนันไม่ชอบคนจนอย่างไพ
 วลัย

เพลงสองไม้

ทั้งที่รู้อยู่แก่ใจพ่อเขาไม่ค้อนรับเรา แต่แอบรักลูกสาวเราจำใจ

ฉากที่ 6

กำนันจิ่ง - บ้านสวยทรูดูโอ้อ่า เจ้าของชื่อว่ากำนันจิ่ง

นิสัยจองหงมเย่อหยิ่ง ความจนเรื่องจริงผมกลัว

อยากให้เนื้อเย็นวันเพ็ญลูกสาว มีผัวติดดาวบนป่า

ไอ้พวกชาวไร่ชาวนา ผมไม่เอามาเกลือกกลัว

ยายฉาบ - ได้ยินผัวว่าลูก แม่นั่งเป็นทุกข์แคไหน

กำนันผัวเอาแต่ใจ อยากหนีให้ไกลสุดซั้ว

สงสารแต่ลูกที่ชื่อวันเพ็ญ กำนันผัวเห็นแก่ตัว

ยายฉาบบอกว่าเลี้ยงลูกได้แต่ตัว กำนันรังเกียจไพรวลัย กำนันจะไปแอบดูที่คนเขาพูดกันว่าวันเพ็ญกับไพ
 วลัยแอบพบกันที่สวนหลังบ้านเสมอ

ฉากที่ 7

วันเพ็ญ - ชีวิตผูกพันวันเพ็ญ หัวใจหนักแน่นหนุ่มนั้น

รักมอบไว้ที่ไพรวัลย์ จะเปรียบจะหวานฝากไว้

วันดี - สาววันดีคอยดู คอยจับคู่ให้เขา

คอยสอดส่องเรื่องพี่สาว คอยจับคู่เขารักใคร่

วันเพ็ญ - คนมีความรักทำไมเล่า ใจคิดถึงเขาเข้าคำ

ใจมีเหตุผลบ่นพึมพำ ใจเราคอยถามคอยไต่

ใจเราคอยอดอ้อยอิ่ง รักเขาจริง ๆ หัวใจ

ฉากที่ 8

ร้องเพลง.....

(ไพรวัลย์) ใจผูกพันวันเพ็ญเป็นคู่ควง

รักไม่หลอกไม่ลวงหวังอาลัย

ทุก ๆ ห้องมอบให้ด้วยใจจริง

(วันเพ็ญ) พูดจริงหรือที่คำนี้ที่ให้กับสาว

พูดจริงหรือเปล่านั้นเกล้าหยอกเข้าแกล้งหญิง

กลัวรักจะชุกชอนชนคนพูดไม่จริง

กลัวถูกทอดทิ้งวังหนีไม่มีวันห้าม

อยู่กันซ้ำเกินห่างเหินพี่เมินไม่มา

น้องคงหวังหาถ้าพี่เมิน

ไพรวัลย์ น้องเคยเจ้าอย่าว่าที่จะหลอน

พี่อ่อนอ่อนอดไม่ชอดไม่เงิน

วันเพ็ญของพี่ชาตินี้ไม่มีใครเกิน

เลี้ยงดวงขอเดินขอเชิญขวัญใจจงเชื้อ

ไซ้เอาน้ำตาลคำหวานมาจามาเชื้อ

แก้มเรื้อขอลูบจูบมัดจำ

กำนันจึงออกมาพบ แล้วชดชวาง ตีหัวไพรวัลย์

ไพรวัลย์ - ฟังท่านกำนันเน้นหนัก สิ่งเราห้ามรักหยุดเล่น

ห้ามผมพบพานวันเพ็ญ กำนันท่านเน้นหนักหน่วง

ห้ามคบค้าสมาคม กันรักผมเป็นกำแพง

ท่านดูเด็ดจนเลือดแดง ใจร้ายร้อนแรงใหญ่หลวง

เอาปืนฟาดหน้าอย่างหนัก จนเลือดทะลักหยุดไหล

โถคนใจดำทำได้ ทำเราเลือดไหลรินร่วง

รักของพี่ตกริน เลือดหยุดลงดินเป็นดวง

ฉากที่ 9

กำนันจึงมาบอกยายฉาบเรื่องเจอไพรวัลย์ที่สวนหลังบ้าน ขุนณรงค์เดินทางพาสุรียาลูกชายเข้าเมือง ผ่านบ้านกำนันเพื่อนเก่าจึงแวะมาหา สุรียาพบวันเพ็ญรู้สึกถูกใจ กำนันจึงก็พอใจในตัวสุรียาเช่นกัน

สุรียา - เธอช่างผ่องแผ้วแพรวพราว ดูช่างสกาวงามเก๋

เห็นนางลิเกน่ากอด เธอสวยตลอดทุกรูรา

วันเพ็ญ - สะทกสะท้านหัวน้ไหว เมื่อเขาชะม้ายจ้องมอง

สายตาทั้งสองมองทำซึ้ง แค่เพียงครั้งหนึ่งพบหน้า

สุรียา - เธอเหมือนนางฟ้าดลาลม ลงมาถล่มธรรมา

ขุนณรงค์ - บอกเฮ้ย กำนันจึงเตรียมจัดฉาก จะรีบยกขันหมากกันมา

รอไม่นานนักหรรอกหนา สามเดือนข้างหน้ามาแน่

กำนันจึง - บอกขุนณรงค์เราจะรอ จะเตรียมล้างหม้อรอขันหมาก

เก็บเจ้าสาวขาวเหมือนซัก อย่าปล่อยให้ยู่ยงยากรอแยะ

จะเตรียมขนมถาดขนมถ้วย ไว้รออ้อยกัล้วยบ้านแก

ฉากที่ 10

วันเพ็ญ - พ่อไม่ถามเลยไม่ถามเรา ยกลูกให้เขาไม่คิด

รักต้องวายวอดตลอดชีวิต ลูกอยากสาธิตประท้วง

พ่อตัดสิทธิ์ปิดแสง ลูกก็หมดแรงทะเลาะ

เหมือนลูยอัคคีมีเคราะห์ รักถูกพ่อเฉาะขาดช่วง

น้ำตาพราร่วงผล็อย เห็นรักมีรอยทะเลง

วันเพ็ญคิดหนีตามไพรวัลย์

ฉากที่ 11

ไพรวัลย์นั่งรอวันเพ็ญ

ร้องเพลง.....

(ไพรวัลย์)

ข้านั่งรอทรมานรอวันเพ็ญ

นั่งเหลียวหาไม่มาให้เห็น

ไม่ห่วงใยทำใจเย็นวันเพ็ญจำ

ไพรวัลย์วันรอช่างทรมาน

หรือลืมเลือนเหมือนเดือนลา

ขาดแสงเพ็ญเด่นนภาข้าคิดถึง

เพลงสองไม้

เรารักกันหนอกอดคอกันหนี ไปอยู่สิงห์บุรีบ้านเรา
ไอ้วันเพ็ญสาว ลีนโคกศัลย์กันวันนี้

กำนันจึงเข้ามาขัดขวางไว้ แล้วบอกยกให้ แล้วพูดกับไพรวัลย์ให้เห็นแก่ชีวิตของวันเพ็ญ ไพรวัลย์จึงตั้งใจ
พูดว่าตนเองหมดรักวันเพ็ญ ทำให้วันเพ็ญโกรธและเสียใจมาก

ไพรวัลย์ – รักเต็มร่างหวังฝังราก ถูกพายุยักษ์ขย่ม
รักของข้ามาชื่นชม มันต้องระทมทุกข์ทัน
ยื่นปอดข้อคอข่ม เหมือนหนามคม ๆ ขวางคอ
รักมาถูกขอตลอดข้อ ไม่เหลือหรือใกล้ล้ม
ช่างน่าสังเวชไพรวัลย์ เพราะท่านกำนันขวางหน้า
รักลาหอก่านก่อปัญหา เหมือนโดนฟ้าผ่าหัวผม
รักเลยทุกข์เกิดอุทก น้ำตาไหลตกตรอมตรม

ฉากที่ 12

จ้าวกฤษณา - องค์กฤษณาพระนั่งเสียดาย เจ้าคิดบ้างใหม่ผกามาศ
ผกาวลีแรมนิราศ แสนอืดอืดสะอื้น
ผกามาศ - ผกามาศแม่คิดมาก คิดถึงลูกรักจ้งเลย
ลูกถูกช่วงชิงไปเฉย ๆ หม่อมฉันเพิ่งเคยชมชื่น
รอว่าเมื่อไรลูกของเรา แม่จะส่งข่าวกลับคืน

จ้าวกฤษณาและผกามาศรำพึงถึงลูกสาว ขุนณรงค์นำสุรียามาเข้าเฝ้า จ้าวกฤษณาแต่งตั้งสุรียาให้เป็นแม่ทัพ
เดินทางเข้าสู่เมืองสุรรามสิงห์เพื่อนำตัวผกาวลีกลับมา
จ้าวกฤษณา – ขอให้มิดขดมี่ชัย ให้ท่านนั้นได้โชคดี
หากพบลูกเราผกาวลี เจ้ารีบทำหน้าที่ของท่าน

ขุนณรงค์ - อย่างกลัวเมียล้าตามผกาวัลลี ราชธิดาองค์ดั่งงามเด่น
 ตั้งแต่ถูกพาทายไม่มีใครเห็น อย่างกลัวล้าเคียดคัดค้าน
 สุรียา - เจ้าสุรียาไม่ย่นย่อ ฟังหวัช้อรับคำ
 นางอยู่ที่ไหนได้แนะนำ เกล้าจะติดตามต่อด้าน
 จะตามแม่หงส์ปีกหัก กลับสู่ตำหนักไม่นาน

ฉากที่ 13

สุรียามาพบไพรวัลย์ ชวนไปช่วยตามหา แล้วบอกว่าตนจะแต่งงานกับวันเพ็ญ ไพรวัลย์รู้สึกเสียใจ
 สุรียา - เราขอชอบใจเพื่อนจริง ๆ เพื่อนไม่เคยทิ้งเพื่อนแท้
 เมื่อแกร่รักกันฉันรักแก ค่างคนต่างแควร์รักใคร่
 ไพรวัลย์ - ข้าไพรวัลย์ขอวิงวอน ชีวิตถึงตอนตื่นตื่น
 เราขอลาคุณอยู่ล้าเคียด หญิงชื่อวันเพ็ญยอมพ่าย
 ขอให้วันเพ็ญเจ้าได้พบ ให้เจ้าประสบความสำเร็จ
 จบกันเสียทีหนีความทุกข์ ให้สาวมีสุขแจ่มใส
 เราขอหลบหนีรัก ขอจบลาจากตัดใจ

ฉากที่ 14

ผกาวัลลี - ผกาวัลลีหมดอาลัย ถูกขังไว้ในตำหนัก
 ใ้คนชั่วขำมันกระซก พาเรามากก็เกลียดกล่อม
 ใ้คนใจทรามรามสิงห์ วางแผนชิงขั้วข้า
 คิดถึงบิดรมารดา พลอยหยาดน้ำตาเอ่อต่อม
 ผกาวัลลีเหมือนหล่นนรก น้ำตาเลยตกตามตรอม

สุรรามสิงห์ - เป็นไรไปเล่าผกาวัลลี ดูท่าที่แบกทุกข์
 สังเกตใบหน้าไม่พาสนุก หรือกลัวไม่ถูกถนอม
 ถ้าไม่หนีแผ่นเป็นเมียของพี่ จะไม่ตบจะไม่ตีแต่ต้อง
 จะหึงจะห่อไว้ในห้อง เพราะใจเรียกร้องหวานล่อม
 ตกตึกพี่จะพัดกอดเธอให้ไขว่ รับรองจะไม่ให้เสียฟอร์ม
 ทหารแจ้งสุรรามสิงห์ว่าจ้าวกฤษฏายกทัพมา

ฉากที่ 15

สุริยา – เมื่อทัพต่อทัพนั้นมาปะทะ วันนี้เราจะฆ่าเจ้า
คินผกาวลีนี้มาให้เรา ทหารทางเบาไล่บี้
สุรรามสิงห์ – ร้องลั่นกรบให้รีบรุก เข้ายับบุกให้สะบัด
ใครคิดแข็งข้อตัดคอให้ขาด ฟังเราให้ชัดซอซี
ไพรวัลย์ – เจ้าไพรวัลย์ตั้งใจว่า จะไม่ยอมฆ่าฟันใคร
ไม่มีปัญหาหัวเราจะใช้ อยากตายเสียในตอนนี้
คนที่หัวใจรั้วหัวใจหล่น ไม่อยากอยู่ทนเป็นทุกข์
สิ้นศักดิ์ศรีไม่มีสุข หัวใจเราถูกแย่งที่
ใครอยากได้หัวพรเทพให้ ถ้าใครอยากได้ยินดี

ไพรวัลย์ยอมตาย แต่สุริยาขวางไว้ เมื่อเลิกทัพกลับไปพักผ่อน ไพรวัลย์นำภาพถ่ายวันเพ็ญออกมาดู สุริยา
อยากเห็นรูป เมื่อไพรวัลย์หลับจึงนำภาพนั้นมาจากไพรวัลย์ พอเห็นว่าเป็นรูปวันเพ็ญทำให้สุริยาโกรธไพร
วัลย์ถึงกับตัดความเป็นเพื่อนกัน แต่ก็อดเล่าความจริงว่าไพรวัลย์กับวันเพ็ญเป็นคู่รักกันมาก่อน สุริยาจึง
เข้าใจ และบอกว่าถ้านำตัวผกาวลีกลับมาได้ ตนจะขอรางวัลจากเจ้าวฤษาเป็นขันหมากเอกยกไป
แต่งงานกับวันเพ็ญ โดยให้ไพรวัลย์เป็นเจ้าบ่าว ไพรวัลย์ดีใจ และมีกำลังใจที่จะต่อสู้อีกครั้ง

ฉากที่ 16

สุริยาแยกทัพต่อสู้กับสุรรามสิงห์อีกครั้ง คราวนี้สุริยาถูกจับตัวได้ ทหารพาสุริยามาพบองค์หญิงผกาวลี
สุรรามสิงห์สั่งว่าอีก 7 วันจะฆ่าผกาวลีและสุริยานุชายัญ
สุริยา – เจ้าสุริยาคงถูกนุชายัญ อีกไม่เกินเจ็ดวันชีพวาย
ตายบนกองฟืนกองไฟ ผมคงยืนตายค้างเต็ง
ผกาวลี – ท่านตายพร้อมเราผกาวลี มาโดนคดีขีดแดง
เจ้าถูกเขาสับดับแสง หญิงพลอยหมดแรงระเวิง
สุริยา - แม้ถูกทำลายร่างคงจะล้ม ตายเพราะแม่พรหมพระเพลิง

ฉาก 18

ไพรวัลย์ตามหาสุริยา พบป้ายประกาศว่าจะมีพิธีนุชายัญ จึงพาเพื่ออีกสองคนเข้าไปหวังจะช่วยเหลือสุริยา
กับผกาวลี โดยปลอมตัวเป็นผู้หญิงเข้าไป

สุรียา – ต้องสิ้นอายุแล้วสุรียา เมื่อทัศนাপราณี
 ให้เริ่มอาลัยในผกาวัล เมื่อถึงนาที่สุดท้าย
 ให้พสุธานั้นมาโถมทับ จะไปหรือกลับพร้อมกัน
 ถ้ามีชาติหน้าตัวข้ามัน ขออยู่คู่กันเคียงใกล้
 ผกาวัล – ถ้าเกิดชาติหน้าข้ามัน ขอผูกพันผัวเมีย
 จะขอพูนเพาะเกาะคู่เคียง อยู่เป็นคู่ชิดใกล้
 ในเมื่อมีเคราะห์เหมือนเกาะคู่ เหมือนเงาที่อยู่ห้วงโย

ฉากที่ 19

ผกาวัล สุรียากลับมาถึงบ้านเมือง จ้าวกฤษณาดีใจ บอกให้สุรียาขอรางวัลได้หนึ่งอย่าง สุรียาขอชั้นหมาก
 เอก เพื่อไปแต่งงานกับเจ้าสาวชื่อวันเพ็ญลูกสาวกำนันฉิ่ง แต่ไม่ได้บอกว่าเจ้าบ่าวคือไพรวลัย ทำให้ผกาวัล
 เสียใจ จ้าวกฤษณาให้จัดชั้นหมากเอก ขุนณรงค์เป็นผู้ใหญ่นำไป สุรียาบอกให้ไพรวลัยเตรียมตัวเป็น
 เจ้าบ่าว

สุรียา – เราแต่งตัวพร้อมแต่ง หน้าประแป้งเตรียมจะไป
 ผมทาน้ำมันทรงใหม่ ไม่ต้องมัวอายเพื่อนเฮ้ย
 น้องวันเพ็ญคงรอที่ แต่งตัวให้ดีอย่างเดียว
 ชมพูหรือแดงขาวเขียว เพื่อบอกมาเขียวอย่าเฉย
 เตรียมผ้าห้อยเข้าหอ เจ้าบ่าวนั้นต้องหล่อควรรู้
 ดอกไม้ต้องหามาทัดหู ได้ฤกษ์ขึ้นครุฑขุย
 กลางวันแสด ๆ เข้าช่วยกันแบกสาก เอาเลยเพื่อรักให้กันเลย

ฉากที่ 20

ไพรวลัยแต่งตัวชุดเจ้าบ่าว สุรียาพาขบวนชั้นหมากแห่มาที่บ้านไพรวลัย สุรียาบอกความจริงกับขุนณรงค์ผู้
 เป็นพ่อว่า เจ้าบ่าวที่แท้จริงคือไพรวลัย แต่ตนเองไม่ได้บอกจ้าวกฤษณา ขุนณรงค์บอกว่าเปลี่ยนตัวเจ้าบ่าว
 ไม่ได้เด็ดขาด เพราะเป็นคำสั่ง สุรียาต้องเป็นเจ้าบ่าว ทำให้ไพรวลัยเสียใจมาก และนึกโกรธสุรียาที่หักหลัง
 ตนเอง

ไพรวลัย – ได้ฟังคำแก้ไข อยากจะตายหัวใจมันตก
 เหมือนคนตกลงมาโหม่งโลก ยืนฟังสาธกสุดจะทน
 สุริยา - ฟังบริภาษตัดพ้อ ทั้งสองคือพ่อและเพื่อน
 ไซ้ไร้สติแล้วรีบมาเตือน ไม่หักหลังเพื่อนพุดพ่น
 ขุนณรงค์ – จะให้พ่อช่วยด้วยพ่อก็คือช่วยไม่ได้ ลูกต้องเข้าใจนะเจ้า
 อย่าบิดเบียดเบียนเปลี่ยนเจ้าบ่าว ลูกเอ๋ยอย่าเศร้าสับสน
 ไพรวลัย – แต่งตัวเจ้าบ่าวเชิงบ้อง นี่ผมล้าพองแล้วต้องแก้
 ไพรวลัยถลาหน้าเหวอ ต้องยื่นเปอเพื่อบ่น
 นึกเกลียดคนที่กลับคำ เพื่อนมันช่างทำทิ่มแทง
 เรากรวันเพ็ญซึ่งแสนจะแพง ไพรวลัยหมดแรงทุกซัสน
 นึกอวยเขาใจแทบขาด ชีวิตสมรवासผิดหวัง
 หวังพึ่งพระธรรมช่วยนำทาง ใจเอ๋ยคิดสร้างกุศล
 กิเลสทางโลกตัดใจสละ จะไปพึ่งธรรมะท่องมนต์

ฉากที่ 21

กำนันจิ่ง – กำนันจิ่งพร้อมมายฉาบ เตรียมของเป็นดับโกล้แต่ง
 ทั้งหมดมั่งมั่งของแพง ๆ ของสดของแห้งเตรียมมา
 เตรียมข้าวของไว้เลี้ยงคน แต่ผมลืมนิมนต์พระมา

ฉากที่ 22

ไพรวลัย – เหมือนไม่หมดเวรพระไพรวลัย เมื่อคืนหลับฝันเคืองคว้าง
 มองเห็นไฟไหม้กองฟาง พระเพลิงก็ช่างเฉียวฉุน
 ลูกไฟมันพุ่งมุงผ่าน ไหม้บ้านกำนันไม่นึ่ง
 มองเห็นยายฉาบกับตาจิ่ง เขาพากันวิ่งให้วุ่น
 ไฟไหม้วันเพ็ญยังเห็นภาพ จนร่างลัมพ์พบวันเพ็ญ
 ตรงกลางห้องยังมองเห็น ภาพติดตาเด่นกระตุ่น
 เห็นร่างวันเพ็ญฟูบห้อง ฉันทื่นมากก็ท่องยันทุน

ฉากที่ 23

วันเพ็ญเสียใจที่จะต้องแต่งงานกับคนที่ตนเองไม่ได้อีก จึงคิดจะลาตาย
 วันเพ็ญ – แนวทางชีวิตขอปิดเอาไว้ คิดแล้วไม่วายไหวหวั่น
 ขอปิดฉากทางรักของฉัน ชีวิตเดิมพันเป็นผี
 หนีปัญหารักหนักอกกลั่น เราเหลือจะทนเต็มที

ฉากที่ 24

งานแต่งงานระหว่างวันเพ็ญกับสุรียา กำหนดให้นิมนต์พระไพโรวัลย์มาด้วย วันเพ็ญฝากจดหมายให้ไพโร
 วัลย์ สุรียาเข้าไปดูปรากฏว่าวันเพ็ญกินยาตาย สุรียาอุ้มร่างที่ไร้วิญญาณของวันเพ็ญออกมา
 ทุกคนต้องตกใจและเสียใจ

เพลง.....

(ไพโรวัลย์)

หลับไม่ตื่น ฟันไม่มี หนีไม่พ้น
 อย่านินอยารน ทุกซโศกกวทวน อยู่ในกองเวร
 เหมือนดังวันเพ็ญ อยู่เป็นแล้วตาย เธอไปแล้วไม่กลับมา
 หากดวงวิญญาณล่องลอย พี่จะกรวดน้ำไปให้ ส่งบุญไปด้วยใจเมตตา
 เกิดใหม่ชะเธอ อย่าเจอหม่อมมาร อธิษฐานศรัทธา
 บุญช่วยนำพา แก้วตาถึงตาย จงไปสวรรค์นิมาน
 เธอผู้นี้ ไม่มีสุข ถูกกดดัน
 เธอจากตัดใจ เธอไปไม่ลา จนชั่ววันจันทร์
 หนีการแต่งงาน หนีวันวิวาห์ ไม่ลาใครเลย
 กลายเป็นวิวาห์ยาเบื่อ ถูกคนได้เห็นอประนาม พากันปรักปรำเปรียบเปรย
 ม่านซิมพู คลี่ดูสีดำ หมองคล้ำไปเฉย ๆ
 งานแต่งกลับตาย บ้านใครบ้างเคย ลงเอยด้วยน้ำตา

ไพโรวัลย์ – หม่อมสาวทั้งหลายที่ใจรั่ว ขอเตือนทุกชั่วครู่เวียน
 อย่าตัดตอนพรเทพเดือน อย่าคิดเชือดเดือนดังเช่น

ไพรวลัย – แม่สาววันเพ็ญผู้อาภัพ เธอต้องตายลับใจร้อน
นางมาโกรธเคืองในเรื่องละคร เป็นอุทาหรณ์ให้เห็น

อย่าคิดฆ่าตัวเล่นตาม อนันตริยกรรมอย่าก่อ
เมื่อบาปไม่แพ้ฆ่าแม่พ่อ ผมมิได้ล้อหลอกเล่น

ไพรวลัย – ก่อนจะร้องลงขวงเล็บ เพราะว่าพรเทพหวังท่าน
ขอให้สุขสบายกันไปทุกบ้าน บ้านนี้บ้านนั้นขอเน้น

โชคดีทุกคนทุกครอบครัว พรเทพรักทั่วชาวไทย

ขอรวบยอดขอदनินาย จบตรงนางตายตื่นตื่น

เรื่องอวสานเหมาะสม จบพร้อมรักผมวันเพ็ญ

บทเพลงที่ใช้ขับร้องประกอบการแสดงลิเกคณะพรเทพ พรทวี
เรื่อง น้ำตาเมีย

ฉากที่ 1

(ขุนโจร 3 คน ชื่อผาสิงห์ ผาเรือง และผาคำรณ เป็นลูกน้องของพระยาเพชรดำซึ่งรับราชการ
อยู่ในเมือง ขุนโจรทั้งสามออกเที่ยวปล้นทั่วไป วันหนึ่งได้รับคำสั่งจากพระยาเพชรดำให้ออกปล้นและ
คอยดักฆ่าแม่ทัพมนตรี)

(ราชินิกุล)

ผาสิงห์	ตัวเราในนามผาสิงห์	ขอปล้นทุกสิ่งเท่าที่มี
	ถ้าหากขัดขึ้นแฮ้ยต้องเป็นผี	ลูกน้องเขาก็มีทุกด้าน
ผาเรือง	นามผาเรืองผู้เลื่องลือ	นิสัยดั่งดื้อใช้ได้
	ปล้นมาทั่วถิ่นแผ่นดินของไทย	ทุกคนต้องตายถ้าชาน
ผาคำรณ	นามผาคำรณผู้รู้	ใครเจอถูกต้องเกรง
	ทุก ๆ คนต้องก้มยกให้ผมเก่ง	เป็นคนเจ้งจัดจ้าน
	ถ้าใครขึ้นส่งเสียงเอ็ด	จะคว่ำสิบเบ็ดยิงกบาล

เจรจา แล้วพากันออกไปปล้นเพื่อฆ่าแม่ทัพมนตรี

ฉากที่ 2

(มนตรา กำนตอง และลูกสาว)

(ราชินิกุล)

มนตรา	ณ ดินแดนแสนกันดาร	ยังเมืองหน้าด่านทหารกล้า
	คอยเฝ้าพิทักษ์รักษา	ตั้งค่ายของข้ามุ่งมั่น
กำนตอง	ฉันนี่หรือคือกำนตอง	เป็นคู่ครองมนตรา
	เป็นเมียทหารอยู่แนวหน้า	ความเก่งกล้าเหนือชั้น
ลูกสาว	เกิดมามีศักดิ์รักศรี	มิเคยจะมีมิวหมอง
	ทุกคนประคองแนบข้าง	แต่ไม่อยู่อย่างเหยียดหยัน
	สาวยังเบี่ยงบ้ายไร้คู่เบียด	รักษาเกียรติป้องกัน

เจรจากัน แล้วขุนโจรทั้งสามพาพวกมานุกปล้น ต่อสู้กัน

ผาเรือง	จะขอบอกให้เข้าใจอีกสักหน	ข้าคือขุนโจรปล้นจี
ผาสิงห์	สั่งลูกน้องที่มากที่มี	ล่ามันให้เป็นผีลงหลุม
ผาคำรณ	พวกเจ้าเก่งกล้าช่วยกันฆ่าเจ้า	มาเร็วพวกเราช่วยรวม

มนตรา	เหตุไฉนใยรูกล้ำ ดั่งแจกเช่นเดรฉาน ไม่ต้องมาทำหยอกเยาะ	คิดก่อกรรมจัดจ้าน คิดก่อการพาลให้กลุ่ม คงไม่ได้เกาะมือกุม
-------	---	---

ฉากที่ 3

(แม่ทัพมนตรีออกพร้อมกับเพื่อนตัวตลก)

(ราชานิเกลิง)

แม่ทัพมนตรี	ผู้ทำเด่นเห็นแต่ดี น้ำจิตใสน้ำใจซื่อ ไม่คดโกงหลงกิน ไม่เป็นทรชนคนโกงชาติ ชั่วฉันทัดดีฉันท่อ ชอบเสริมทุนมีคุณธรรม ถวายเป็นความซื่อให้องค์กษัตริย์ ถึงเหน้อยหลายถวายเป็น ทั้งกายและใจถวายเป็นเจ้า	ความชั่วไม่มีติดมือ มีคนนับถือหลักฐาน ไม่พูดหมิ่นประมาท ไม่อวดฉลาดคือธรร ปาณาไม่ก่อให้เป็นกรรม ใครสูงใครต่ำมิต้าน เหมือนลาดพระบาทผืนบาง เหมือนพรมปูทางรับท่าน มียอมให้ก้าวแยกกัน ที่ท่านกำลังนั่งรอหน้าหลัง พรเทพเขากำลังเริ่มเล่น กันเถอะแม่ยิ้มหวานเย็น
ตัวตลก	สวัสดิ์ครับแม่พ่อ กราบสวัสดิ์กันอีกสักครั้ง จะขอบหรือขังเชิญมานั่งชิม เจรจาลักครู่ แล้วเข้าเฝ้า	

ฉากที่ 4

(พระชัยราชาออก พร้อมดารณีน้องสาว เสนาอำมาตย์ 2 คน นางสนม 2 คน)

(ราชานิเกลิง)

พระพิชัยราชา	พระเป็นร่วมเกล้าเหล่านิกร เสรีราชชาติดำรง	ไม่เคยสิ้นคลอนมันคง พระทัยมั่นคงสุขขี
ดารณี	แม่ขุนนางราชธิดา เสด็จพี่ก็ทรงรัก	มีสุขขรรษาขึงนักร ช่างสุขขนักเรานี้
เสนา 1	อุทิศร่างกายให้จอมเจ้า แผ่นดินแม่พ่อเราขอภาควมิ	แม้จะเป็นเกล้าก็ไม่ท้อ ไม่ให้ใครรุมเรานี้

เสนา 2	เรารักศักดิ์ศรีที่ชื่อสัตย์ หากใครมาข่มมันต้องขยาต	อยู่กับจอมราชเรืองรุ่ง เฝ้าองค์กษัตริย์สุขขี
เสนา 3	เมืองไทยเป็นเมืองศีลธรรม ต้องรักศักดิ์ของนักรู้ หากใครมาหลอหลอผู้แหลก	มิให้ใครข่มข่มขู่ มิให้ใครข่มข่มขี้ เอาชีวิตเข้าแลกเสรี

เจรจาสักครู่ แม่ทัพมนตรี และพระยาเพชรดำออกมาเข้าเฝ้าเผชิญหน้าแล้วทักทายกัน
พระพิชัยราชาสั่งให้แม่ทัพมนตรียกทัพไปปราบพวกโจร

พระพิชัยราชา	มนตรีทหารกล้าฟังข้ากล่าว ทุกคนออกจับรีบปราบพวกโจร	ทหารอย่าเพิ่งเสร์้าลับสน จะคิดค้นแก้ไข
แม่ทัพมนตรี	น้อมคำนับรับบัญชา จะปราบเหล่าร้ายไฟรี	เมื่อองค์ราชาบ่งชี้ ไม่ว่ามันจะมีแคไหน
พระยาเพชรดำ	ใช้มันสมองแบบทันสมัย สมองปราดเบรื่องแผนเหนือชั้น ถ้าไอ้รตโพล์กหน้ากว้าง	คิดวางแผนใหญ่ข่ามัน ผมจะข่ามันให้ได้ มันคิดจะมาขวางรตไฟ
แม่ทัพมนตรีรับบัญชา รีบยกกองทัพไป แล้ออกเผชิญหน้ากับขุนโจร		
มนตรา	ไอ้พวกโจรป่าบ้าเหอ งานการก็มีมึงไม่ทำ	มาทำเดินเล่อรุ่มร่าม ช่างเลวระยำเหลือหลาย
พระยาเพชรดำ	มองเห็นหน้าลูกน้อง สั่งกำชับจับมนตรี	แผนการณ์ที่ปอง คงจะสมฤดีดังหมาย
แม่ทัพมนตรี	มองเหตุการณ์กลางป่า เหลียวตามองหาเพื่อน ไอ้ศึกภายนอกฉันไม่เคยนึก	มองแล้วมันน่าสะเทือน มันมีลางเลือนเหตุร้าย หวังอยู่แต่ศึกภายใน

มนตรีต่อสู้กับขุนโจรด้วยความสามารถ ขุนโจรผาสิงห์เกือบเสียที แต่พระยาเพชรดำมาขัดขวางไว้
มนตรีได้รับบาดเจ็บสาหัส และวิ่งหนีไป

ฉากที่ 5

(แม่นิ่ม สนอน และโสน ออกทำไร่)

(ราชินิกุล)

สนอน

มองธรรมชาติมหัศจรรย์
พงพุกษาและวาริน
พอสว่างทองส่องฟ้า
หมู่วิหนกเล็ก
ทั้งสุกนาแก้งกาไก่
ชะนี้ก็ร้องก้องกังวาน
เรียกหาผ้าหนอดัวเมีย
ควรรสาวโสดอยู่โดดเดี่ยว
เป็นสาวบ้านป่าไกลตาชาย

ทั้งห้วยละหานเหวนหิน
เจนอาจิดนเปือจ้ง
เหล่าปักษาสงเสียง
กระซิบเสียงสอนสั่ง
สัตว์เล็กใหญ่ทะยาน
สาวรำคาญเสียงคลั่ง
พาใจเสียดายเสียว
อารมณ์ที่เปลี่ยวเปล่งปลั่ง
คงหมดความหมายกระมัง

สนอนเจรจากับแม่และพี่สาว สักครูแม่ทัพมนตรีกับเพื่อนวังมาล้มตรงหน้า
หลังจากนั้นทำความรู้จัก เกี่ยวพาราสีกันด้วยเพลงสักขีแม่ปิง

ฉากที่ 6

(แม่ทัพมนตรี และสนอน)

(ราชินิกุล)

แม่ทัพมนตรี

เมื่อยามดึกดาวเกลื่อน
ดูโชติช่วงดั่งจันทร์ฉาย
ยามเมื่อฟ้าใกล้น้อง
แถมแถมแม่เปล่งทั้งสองปราง
จะดอมดมให้แม่ดู
ช่างจู้จี้เสียจริง ๆ
มือก็ไวจุมูกก็ไว

สนอน

พี่มองดูเดือนเต็มดวง
เห็นดาวกระจายเต็มฟ้า
จันทร์ก็ส่องแค้นนาง
สวดยไม่สร้างหรรษา
อย่าทำปิดหูปิดตา
อยู่นิ่ง ๆ ไม่ได้
นี่ไม่รู้อะไรนักหนา

มาทำทะเล้นหน้ากระรึ้น
ว่าอย่าทำอะไรทำไม่ได้ยิน
ห้วงแต่จะกอดห้วงแต่จะกก

หมปากว่าจะกลืนน้องกิน
ช่างไม่อายดินอายฟ้า
ช่างไม่อายเสียงนกเสียงกา

เจรจาสักครู่ แม่นิมออกมาพูดให้จัดการแต่งงาน มนตรีลากลับเมืองไปเตรียมขันหมาก
บอกว่าอีก 7 วันจะกลับมา

แม่ทัพมนตรี

ผิวจากก่อนนะขอลาน้อง
จะนำขันหมากพร้อมของมัน
พี่ให้น้องทองเส้นนี้
ของมันเทียม ๆ ไว้
ไม่มีสิ่งไหนมอบให้สนอง

พี่จากสนองไม่นาน
พาคนลำคัญมาขอ
เป็นของที่มีติดมา
จะรีบไปพาแม่พ่อ
เก็บสร้อยไว้คล้องติดคอ
ของมันแล้วหวาดผวา
ปล่อยเรือคาท่าขาดถ่อ
คงหมดน้ำยาจะย้อม
พอลูกเราพร้อมคอยพ่อ
ถึงนานแค่ไหนก็จะรอ

สนอง

รับสร้อยคอใจแทบขาด
ผิวจะมาหรือไม่มา
ถ้าลืมเมียผิวไม่มา
จะรีบกลับมาซบกล่อม
จะนั่งรอผิวมาเมื่อไร

ฉากที่ 7

พระพิชัยราชา ออกพร้อมเสนาอำมาตย์ พระยาเพชรดำ มนตราเข้าเฝ้า พระยาเพชรดำกราบทูล
เรื่องราวพระชัยราชาแต่งตั้งแม่ทัพมนตรีเป็นออกหลวงจตุรงค์ธาน พร้อมเจรจาขอเพ็ญวิภาลูกสาวของ
พระยาเพชรดำให้แก่แม่ทัพมนตรี สักครู่แม่ทัพมนตรีออกมาเพื่อจะบอกเรื่องของตน

(ราชนิเกลิง)

พระพิชัยราชา

เราคลุมถุงชนทางชอบ
ลูกท่านเพชรดำเขาสวยดี
เราเห็นท่านเหนื่อยงานหนัก
ให้เพ็ญวิภามาอยู่เป็นเพื่อน
เจ้าดารณีแม่ทุกข์หนัก
ความรักแท้กลายเป็นโทษ

ท่านจงช่วยตอบมนตรี
ตำหนิไม่มีชอบไหม
สมควรมีรักคู่เรือน
เงินดาวเงินเดือนเก็บได้
เรื่องความรักสมรส
ความรักคงหมดความหมาย

ดารณี

มนตรา	อย่าใคกรร่ำหมองศรี จะต้งไปต้งงาน	แม่ท้พมนตรีควรอ่าน ต้งคำขานเอ่ยไซ
แม่ท้พมนตรี	ท่านคงไม่รู้รอกทรงฤทธิ เมื่อเรื่งเลยแล้วเกินขอร้อง ต่อนี้คงหนาวแล้วเจ้าสนอง เจ้าคงเหลือทนคนนินทา คงรอฝัวจนตัวผอม	ท่านนั้นไม่ผิดไม่พร่อง ไม่สมควรต้งตอตาย ต้งลูกในท้องคอยทำ ทนคนด่าว่าไม่ไหว โถเมียคงตรอมใจตาย

ฉากที่ 8

บ้านแม่ نیم สนองเตรียมตัว ได้ยินเสียงขบวนขันหมากผ่านหน้าบ้านแต่ผ่านเลยไป จึงเสียใจ
(ราชินิกุล)

สนอง	ขบวนขันหมากแห่ผ่าน หัวใจนิต ๆ ถูกปิดฉาก พ่อเจ้าประคุณทูนหัว หัวใจเมียเคยเป็นทาส นี่ฉากละครชีวิต น้ำตาแม่หล่นชนลูก โถลาหมดแล้วหรือความรัก	โถผัวของฉันตีจาก ผัวมา มีรักแทรกซ้อน มนตรีผัวมาตัด ต้งกลับมาขาดเป็นท่อน ถูกลิขสิทธิ์ให้ทุกข์ สงสารแต่ลูกที่อ่อน เขามาปิดฉากละคร
------	--	---

ฉากที่ 9

(เพ็ญวิภา ลูกสาวพระยาเพชรดำ)
(ราชินิกุล)

เพ็ญวิภา	ฉันนี้หรือชื่อแพรววิภา เกิดมาสำรวสยล้า ใครว่าอย่างไรฉันก็ไม่แคร์	พ่อชื่อพระยาเพชรดำ แถมพ่อยังตามใจสาว เพราะถือว่าน่ารักเรา
----------	--	---

เพ็ญวิภาอยู่กับนายเผือกที่เลี้ยงคอยดูแลรับใช้ พระยาเพชรดำกลับมาถึงบ้าน บอกให้ลูกสาวเตรียมตัวแต่งงานกับแม่ท้พมนตรี ขบวนขันหมากมาถึง เข้าพิธีแต่งงานด้วยความไม่พอใจกันทั้งสองฝ่าย

เพ็ญวิภา	แหมคงจะแก้ตณหากลับ ผิวคงตกกระเป็นลูกมะกรูด เที่ยวจิบสาวแจกเช็ก ทำตัว	พินเฟื่องจะลับใกล้หลุด เพราะมาเป็นชุดเจ้าชู้ เห็นสาวรุ่นเล็กออกฤทธิ์ ทั้งหัวใจเหี่ยวซีดไม่สู้
แม่ทัพมนตรี	ฟังเด็กวัยรุ่นนพจะรู้ หาว่าแจกเช็กหวานทรัพย์ ว่าเราหิวเราแห้ง ต้องให้เนื้อทองถึงสองเท่า	หาว่าเราดูไม่กลับ ว่าเราติดหนีบี่หนู ปากของเธอแรงว่าเรา ผิดฐานว่าเรากล้าหลู่
พระยาเพชรดำ	เจ้าเพ็ญวิภาลูกพ่อ เจ้าถูกข่มเขาโคชิน คู่ลูกรักเราเป็นอริ ไม่คล้ายปมลูกจมปลัก	แม้นवलลอสะอื่น จะหาหลักยืนไม่อยู่ มันนำตำหนิพอนัก มองดูลูกรักอดสู
เผือก	เราเป็นคนโตต้องมีสติ คนโตอย่างเราต้องมีธรรมะ เห็นพรเทพเขาเข้าไปทำ เข้าห้องหอแล้วเงียบหาย กลัวบีมจะแบนกลัวบีมจะบี	อย่าไปตำหนิเขานะ เชื่อไหมนะไอ้หนู กับพรรณงามข้างใน เขาทำอะไรก็ไม่รู้ เราเป็นคนดีแอบไปดู

ฉากที่ 10

(แม่ทัพมนตรี และเพ็ญวิภา)

(ราชินีเกลิง)

แม่ทัพมนตรี	ถึงมีเมียไหนก็ไม่เหมือน ไม่ลืมเมื่อก่อนรักเก่า หัวใจของพี่บ่นพึม กลับคิดนึกมากนัก ถึงจะมีเมียน้อยสักร้อยนาง	ทำไมไม่เลือนใจเรา รักที่ใจเราริเริ่ม ไม่เคยจะลืมความรัก ให้ใจหยุดพักยิ่งเพิ่ม ก็ไม่เหมือนเมียดั่งเมียดเดิม
-------------	---	--

แม่ทัพมนตรีถกเถียงกับเพ็ญวิภา พอเห็นหน้ามนตรีชัด ๆ เพ็ญวิภาก็หลงรัก พอเพ็ญวิภาหลับมนตรีก็แอบไปหาสนอง เพ็ญวิภาตื่นมาไม่เห็นก็โวยวายไปบอกพ่อ ให้พ่อไปตามมนตรีกลับมา พระยาเพชรดำสอบถามไอ้เผือก ไอ้เผือกบอกความจริงว่ามนตรีมีเมียแล้ว พระยาเพชรดำจ้ำงให้ไอ้เผือกไปขโมยลูกของสนองกับมนตรี

ฉกที่ 11

(เสนห์ ผันร้าย)

(ราชนิเกลิง)

เสนห์

เมื่อคืนนอนหลับกลับผันร้าย
เห็นฝนเป็นไฟใจเริ่มฝ่อ
ผันจะดีมีอย่างไร
กระสับกระส่ายใจอดสู
เห็นฝนเป็นไฟไหลมาจากฟ้า

ใครจะทำนายเล่าหนอ
คิดแล้วให้ท้อไปทั่ว
หรือว่าจะร้ายอยากรู้
นั่งคิดหัวฟูปวดหัว
เผาไหม้หลังคาในครัว

(เสนห์ตั้งใจจะกลับบ้านไปหาแม่และน้อง จึงไปหาคนรักชื่อลัดดา)

ฉกที่ 12

(ลัดดา กับพี่เลี้ยง)

(ราชนิเกลิง)

ลัดดา

นั่งคิดถึงแฟนเฝ้าฝัน
สุขใจนักรักกันไม่น้อย
สายธารหัวใจนั้นไหลบรรจบ

หวังอยู่ร่วมกันเกี่ยวก้อย
ยังคิดแต่คอยรักใคร่
จนท่วมทำนบหัวใจ

เสนห์

ช่างเอบางร่างเล็ก
ยามเธอเสียดายคล้ายเด็กขี้ข้อน
หากไม่แทงหนวยใจแน่นเหนียว

สวดยจริงนางเอกหน้าอ่อน
ที่ต้องสังหรณ์ปวดหัว
จะพาไปเที่ยวรถทัวร์

ลัดดา

ได้ฟังคำชายเอ่ยชม
นีกกลัวเหลือเกินกลัวจริง
ไม่อยากจะร่วมเรือนยังลังเล

แล้วสาวต้องชมความเขิน
จะหลอกกว่าลึงข้างรั้ว
พระเอกลิเกน้องกลัว

ฉกที่ 13

(สนองโศกเศร้าเฝ้าคิดถึงมนตรี และทิ้งลูกไว้)

ฉากที่ 14

แม่นิ่มตามหาสนอง มาเจอแม่ทัพมนตรี จึงต่อว่า มนตรีเสียใจที่รู้ว่าสนองทิ้งลูกไปโดดน้ำตาย แม่ทัพมนตรีจะขอเอาลูกไปเลี้ยง แต่แม่นิ่มไม่ยอมให้ มนตรีสัญญาว่าจะไม่ทอดทิ้งลูก และจะส่งเงินค่าเลี้ยงดูลูกมาให้ทุกเดือน

(ราชินิกุล)

แม่ทัพมนตรี	ว่าลูกเอ๋ยลูกรัก	พ่อจำต้องจากไกลเจ้า
	สิ่งทีผิดพลาดเหมือนความสะเพร่า	ทำให้ลูกเราขาดคนแล
แม่นิ่ม	อย่าลืมสัญญาที่ว่าไว้	จะเอาใจใส่รักษา
	พ่อขุนมนตรีอย่าหนีหน้า	และจงคอยมาหาแม่
แม่ทัพมนตรี	ไม่ลืมแม่กับลูกน้อย	ผมจะคอยห่วงหา
	เฝ้าแต่เป็นทุกข์เห็นลูกกำพร้า	โธ่เอ๋ยลูกยากแค้น
	แม่อีกมาหายพ่อก็มาห่าง	อยู่คนละฝั่งละแคว

ฉากที่ 15

เผือกมาขโมยเจ้าแดงไป เสน่ห์กลับมาถึงบ้าน แม่เล่าเรื่องให้ฟัง

ฉากที่ 16

พระยาเพชรตำรอเผือกนำเด็กมา ตั้งใจจะฆ่าเด็ก แต่เผือกเข้ามาห้ามแล้วชิงเด็กไป

ฉากที่ 17

ภายในตำหนักพระพิชัยราชา ขณะบรรทม เจ้าเผือกนำเด็กน้อยมาวางไว้ให้

พระพิชัยราชา	ภายในตำหนักจะพักผ่อน	พระยังสะท้อนเหลือที่
	อนาจอนาถเพราะขาดรานี	สร้างความหมองศรีโคกศิโย
	อยากมีทายาทชดดิยะ	ให้สมลักษณะเมืองนี้
	จะทำไฉนอย่างไรเล่านี้	โอรสก็ไม่มีมั่งมัน
	นั่งอกหวั่นไหวถวิล	วอนฟ้าดินบันดาล

เสียงเด็กร้องพระต้องรีบลุก	เอะนี่เรามีลูกเสียแล้ว
เสียงเจ็ดจ๋าดวงตาใสแจ๋ว	หรือจะอยู่ในแนวขนาน
เลยไม่ชิงชิงรีบตั้งชื่อ	ให้คนเขาลือทั่วหล้า
เฝ้าเหนียวโน้มสมดังปรารถนา	ไม่มัวชักช้าตัวฉัน
เสถียรสถิตมีจิตศรัทธา	ตั้งชื่อว่าฟ้าประทาน

ฉากที่ 18

เสน่ห์เดินทางออกตามหาแม่ทัพมนตรีหมายจะฆ่าให้หายแค้น มาพบเมื่อระหว่างทาง เผือกจึงพาไปหาแม่ทัพมนตรี แต่ไม่บอกให้รู้

เสน่ห์	มายืนปวดตับตามแม่ทัพมนตรี	ถึงมันจะหนีหลบหน้า
	จะต้องขาดวินลินชีวา	เพราะตัวของข้าหมั่นเขี้ยว
แม่ทัพมนตรี	ต้องเก๊กหน้าทำเป็นนิ่ง	แก่งประวิงเฉยไว้
	หากฟุ้งซ่านมันคว้านไส้	อย่าเสียงทลายเสียเที่ยว
	แม่ช่างตื่นเต้นตอนต้น	ตอนนี้เราฟันเลยผ่าน
	รอดแล้วหลวงจตุรงค์ราษฎร์	แต่ใจยังสั่นหวาดเสียว
	ชีวิตของเราแขวนไว้	อยู่บนเส้นด้ายเส้นเดียว

ฉากที่ 19

พระพิชัยราชาเสด็จออกท้องพระโรง เพื่อแนะนำราชโอรสฟ้าประทานให้ข้าราชการบริพารรู้จัก

ฟ้าประทาน	มีคนศรัทธาโอรสฟ้าประทาน	อยู่ในสถานถิ่นที่
	มิเคยดิ่งดื้อหรือถ้อดี	เสด็จพ่อปรานีสมหน้า
	เพราะเป็นทายาทของชาติติยะ	สมลักษณะผู้นำ
	ตัวเราเป็นลูกสุขล้ำ	เสด็จพ่อจุนค้ำมีค่า
	พระเป็นบุตรโอรสคนสุดท้าย	ของพระพิชัยราชา
แม่ทัพมนตรี	มองเห็นสร้อยคอเส้นล้ำค่า	ทักว่าสร้อยจันคงไซ้
	สร้อยเส้นที่ว่าถอดให้เมียไว้	นี้มันเกิดอะไรกันเล่า

เล่นหี	เด็กคนนี่มาจากไหน หรือใครขโมยสร้อยมัน มองฟ้าประทานต้องนั่งสะทก ให้แค้นมากล้นนึกถึงไอ้คนลักหลาน	หรือเป็นลูกชายของฉัน หรือเมียแปรผันสะเพร่า ผมนั่งเหงื่อตกตื่นตัน ใครจะเอ่ยขานคลอเคล้า
ฟ้าประทาน แม่ทัพมนตรี	เห็นเขามองหน้าตัวข้านั่งนึก เรานั่งล่ำเคี้ยวว่าเขาเป็นใคร พิศดูหน้าเด็กนี้ ดูรูปคล้าย ๆ หน้าของเจ้าสนอง มองเห็นสร้อยคอพอจำได้	เกิดความรู้สึกสงสัย มองสร้อยที่ใส่แล้วเศร้า รูปเหมือนมิให้หมอง หรือเป็นลูกของแก้วขาว เพราะเคยมอบไว้ให้เมียเรา
พระพิชัยราชา แม่ทัพมนตรี	สั่งทหารมิทันช้า ยังสงสัยอยู่ไม่วายในราชโอรส	รีบมุ่งหน้าเดินทางไปวันนี้ เดินกำสรดขาดสุขถึงลูกรัก
> สมอง	ฉากที่ 20 ฉันต้องยื่นขริมขี้มเชื้อ เมื่อสุรียาสอดส่อง นี่ใครหนอใครสร้างโลก ใครหนอสร้างความคิดรื้อถอน ใครหนอสร้างผู้ชาย ทำไมไม่สร้างความจริง เขาสร้างสมองมาเป็นหญิง เจ้าสนองยื่นร้องให้ ลูกต้องขาดแม่ขาดพ่อ	ต้องยื่นขำเลียงตามอง หัวใจสนองฟุ้งซ่าน ทำไมต้องโยกยกยกย่อน เมื่อถึงบทตอนอวสาน ให้เป็นคู่หมายผู้หญิง สร้างกันแต่สิ่งที่ผ่าน เดียวนี้ความจริงเป็นชาย เป็นห่วงลูกชายที่บ้าน คงอยู่อย่างทรมาณ

ฉากที่ 21

ทนายปัญหาหน้าท้องพระโรง

ฉากที่ 22

แม่ทัพมนตรี

ยามว่าง ๆ ระหว่างชีวิต
 ผมงจากสนองมาหลายหนาว
 มองเห็นโหราที่ไร
 หรือม้วนผมโพกผ้า
 นึกถึงสนองบ้านนา

เราหวนคิดถึงเขา
 ใจร้อนผ่าวเปิดเผย
 ทำไมคลับคล้ายคลับคลา
 ปิดบังประชาอยู่เฉย
 ช่างเหมือนโหราจ้งเลย

แม่ทัพมนตรี

รีบเปิดต้วอย่าบังตา
 ผ้าที่โพกผืนนี้

บอกให้รีบแก้ผ้าเมียพี่
 จงเชื่อคำพี่เปิดผม

สนอง

ผมที่ปิดสาวบ้านป่า
 จะเปลื้องก็กลางคืนตอนค่ำๆ

หนีความเย็นชาเจ็บซ้ำ
 ประมาณตีสามคงเหมาะสม

แม่ทัพมนตรี

เห็นน้องเสน่ห์เขาก็ค้ำับ
 หมดแล้วครบท่านเวลาพรเทพ
 พรเทพขอปิดหน้าปก

น้องเมียก็ยอมรับวงเล็บ
 เก็บก่อนหยุดเก็บกราบก้ม
 ขอให้มีโชคท่านผู้ชม

ประวัติย่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ สกุล	นางกรองแก้ว แรงเพชร
วันเดือน ปี เกิด	วันจันทร์ที่ 10 มิถุนายน 2517
สถานที่เกิด	อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	6 หมู่ 9 ตำบลบางงา อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2526	ประกาศนียบัตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบางงา รัฐประชาสรรค์
พ.ศ.2529	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
พ.ศ.2532	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
พ.ศ.2535	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
พ.ศ.2537	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
พ.ศ.2539	กศ.บ (ศึกษาศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร